

KANDIDATNUMMER 3131

Sidetall 1 av

Husk å skrive kandidatnummer og sidetall på hver side av besvarelsen!

ISSN 0130

Intensivt mellomkurs i norsk, trinn III

Skriftlig eksamen

4 timer

Den internasjonale sommerskole

Universitetet i Oslo

2014

3137

I. Lytteprøve**Spørsmål. Svar med hele setninger. Skriv svarene på dette arket.**1. Hvilke to betydninger har ordet *sapmi*?

Ordet "Sapmi" forteller om geografiske soner hvor samene bor eller kommer fra ~~de~~ eller etnisk folkegruppen sammer.

2. Hva er Nordkalotten?

Nordkalotten er et område i Russland hvor samene bor.

3. Hvilke faktorer kan en same basere sin identitet på?

Noen baserer på genetisk, noen på morsmel, noen på personlige ønsker eller på kombinasjon av alle tre.

4. Hvordan fungerte siida-systemet som grunnlag for å organisere det tradisjonelle samiske samfunnet?

De jaktet pleide å jakte i grupper. En gruppe eller lag het "Siida". De hadde flere bo plasser og pleide å flytte for å utnytte naturressurser.

5. Hva var årsaken til at samene aldri greide å mobilisere noen særlig motstand mot koloniseringen av territoriene deres?

De bodde spredt. De hadde mer enn et bosted å bo. De flyttet ofte.

6. Nevn to eksempler på hvordan fornorskningspolitikken overfor samene ble praktisert.

1- Samene ~~kan~~ ^{fikk} ikke snakke ^{svensk} ~~norsk~~ ^{samisk}. Det var forbudt å snakke ^{norsk} ~~samisk~~.
2- Samene kunne kjøpe jord hvis de kunne lese, skrive og snakke ^{samisk} ~~norsk~~.

7. Hva står det i paragraf 110a i Grunnloven?

Samene kan utvikle sitt eget språk og leve ~~leve~~ ^{leve} samfunns liv.

8. Hvilken oppgave har Nordisk sameråd?

Nordisk sameråd er politisk organisasjon. Det jobber for samenes rettigheter og for samisk kultur.

9. Hvilken funksjon hadde *noaiden* i det gamle samiske samfunnet?

Han var konfeksor, sosial arbeider og historie forteller.

10. Hvem var Lars Levi Læstadius?

Han var en prest som begynte en religiøs bevegelse.

II: Tekst med oppgaver

Tiåret som teller

(Aftenposten, 15.9.2013)

Populærkulturen vil ha oss til å dyrke ungdomstiden til vi er langt oppi trettiårene. Det kan være en tabbe.

- Ah, tjueårene.

BI-studenten Junaid Khan (26) smaker fornøyd på ordet.

- Jeg kaller det "det gylne tiår". Man tror man kan få til hva som helst, alle drømmer skal gå i oppfyllelse.

Avgjørende

Tjueårene er den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet. Vi tar mer enn 80 prosent av våre mest betydningsfulle beslutninger før vi fyller 35, ifølge den amerikanske psykologen, professoren og forfatteren Meg Jay.

I sin bok *The defining decade: Why your twenties matter* uttrykker hun bekymring over at dagens unge roter bort tjueårene i den tro at de har all verdens tid til å finne ut hvem de er, hva de vil med livet sitt og hvordan de skal utnytte de viktige tjueårene.

Finne seg selv

Ord som *kidults* og *twixters* oppsto i USA på midten av 2000-tallet for å beskrive en ny og raskt voksende gruppe av unge mennesker i tjue- og trettiårene. Mange av dem aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal leve sammen med. De lurer på om de skal bli fotografer, advokater eller partyarrangører.

- Denne usikkerheten gjør dem bekymret. De blir forsørget av foreldrene, er uten forpliktelser, gjerne universitetsutdannet, men har i beste fall en lavtlønnet jobb, sier Jay.

- I dag handler "ung voksen"-perioden om sosiale forandringer: Flytte hjemmefra, etablere seg i egen bolig, fullføre utdanning, etablere seg på arbeidsmarkedet og utforske kjærlighetslivet. Økt individualisering gir økte valgmuligheter, men også økt ansvar for eget livsløp, sier NOVA-forskeren Christer Hyggen.

- Jeg mener det er viktig at vi ikke bare fordømmer dem som "umodne voksne", men anerkjenner at de er i en fase som er viktig, sier Hyggen.

Også psykolog Meg Jay mener medier og populærkultur må slutte å bruke uttrykk som kidults og twixters fordi det bidrar til banalisering. Hvis man ikke får gjort nok i tjueårene, blir det desto mer som må realiseres i trettiårene.

Store forventninger

- Det er ikke de unges skyld at de i dag har for store forventninger til hva livet skal by på, hevder trendforsker og sosialantropolog Gunn Helen Øye.
- Alle generasjoner har et handlingsmønster som speiler samfunnet de lever i. Denne generasjonen er blitt sånn på grunn av noe.

Hun kaller dem «fordi-generasjonen»: De unge som kun gjør det som kan skrives på CV-en. De er vokst opp med støttende foreldre og er blitt sosialisert inn i samfunnsgrupper som dyrker dyktighet. Det blir dermed tydelige ytterpunkter, med de flinke som lykkes i alt på ene siden, og de som faller helt utenfor på den andre.

For sin egen skyld

Junaid Khan (26) sluttet på studiene på BI i Nydalen for noen år siden, men er tilbake på skolebenken etter å ha tenkt seg grundig om.

- Jeg testet arbeidslivet i noen år, men til slutt innså jeg det selv: Utdanning er viktig. Og når du selv innser det, at du gjør det for din egen og ikke for noen andres skyld, da er du blitt voksen, sier Khan.

- Jeg tror vi sier at du kan kalle meg en ung mann, ikke voksen.

A. Spørsmål til teksten «Tiåret som teller».

1. Hvorfor er forfatteren Meg Jay bekymret for dagens unge?

Hun er bekymret fordi hun tror at dagens unge roter bort tjueårene i den tro at de har alle verdens tid til å finne ut hvem de er, hva de vil med livet sitt og hvordan de skal utnytte de viktige tjueårene.

2. Hva er det som karakteriserer gruppen kidults/twixters?

Unge mennesker i tve- og trettiårene. Mange av dem aner ikke hva de skal gjøre, hvor de skal bo og hvem de skal bo sammen.

3. Hva mener Gunn Helen Øye når hun kaller unge i dag "fordi-generasjonen"?

Hun kaller dem "fordi-generasjonen" fordi de unge kun gjør det som kan skrives på CV-en. De er blitt sosialisert inn i samfunnsgrupper som dyrker dyktighet.

4. Hvorfor bestemte Junaid Khan seg for å gå tilbake til studiene?

Han testet arbeidslivet og innså at utdanning er viktig. Derfor bestemte han seg for å gå tilbake til studiene.

B. Fullfør setningene (så de gir samme mening som i teksten).

1. "Det gylne tiår" kalles jeg det som jeg kaller det.
2. Den perioden i livet som har størst innflytelse på voksenlivet, er tjueårene.
3. På midten av 2000-tallet for å beskrive en ny og raskt voksende gruppe unge mennesker i Tjue- og Trettiårene, oppsto ord som ~~bedste~~ Kidults og twinters i USA.
4. Økte valgmuligheter gis av økt individualisering men også økt ansvar for eget livsløp ^{blir} økt individualisering, sier NIVA-forskeren.
5. Hvis man får gjort nok i tjueårene, blir det ikke desto mer som man realiseres i trettiårene.

C. Alternative uttryksformer

1. A. De blir forsørget av foreldrene sine.
B. Det er foreldrene som forsørger dem
2. A. Noen samfunnsgrupper dyrker dyktighet.
B. I noen samfunnsgrupper er dyrkes dyktighet
3. A. Denne usikkerheten gjør dem bekymret.
B. De blir bekymret av denne usikkerheten.
4. A. «Det er ikke de unges skyld at de har for store forventninger,» hevder Gunn Helen Øye.
B. Gunn Helen Øye hevder at det ikke er de unges skyld at de har store forventninger.
5. A. Junaid Khan er tilbake på skolebenken.
B. Junaid Khan har kommet tilbake på skolebenken.

J. Verb.

Sett inn riktig form av verbet.

- å finne Noen dager etter at Whitney Houston ble funnet død,
- å spille ble ~~spilt~~ en av sangene hennes spilte på
- å spille flere radiostasjoner. Den sangen man hørte ~~ble spilt~~ på den tiden, var "The greatest love of all". Innholdet i teksten er enkelt:
- å oppleve Den største kjærligheten du vil kunne oppleve, er kjærligheten til deg selv. Forfatteren Jean M.
- å utgi Twenge utga ~~ble utgitt~~ i april 2006 boka *Generation Me*,
- å få og filosofien hennes fikk samme navn som boka i løpet av årene som har gått.
- å handle Jean M. Twenge lot boka handle om de som
- å føde født på 70-, 80- og 90-tallet. Boka dreide
- å oppleve seg om mennesker som aldri tidligere opplevde ~~født~~
- å fortelle en krig, og boka fortalte at de var unike, at alt de
- å gjøre gjorde var viktig og riktig. For noen måneder
- å lese siden var det mulig å lese en rørende
- å fortelle artikkel i en avis der en ung journalist fortalte historien om sin døde mor. Fra å være morsom og levende
- å forvandle seg forvandlet moren seg
- å forsvinne til å bli en dypt deprimert kvinne, og til slutt forsvant hun inn i elsk-deg-selv-bøkene. Hun er en av mange. Vi
- å realisere seg realiserer oss selv nå for tiden, vi
- å forvente forventer hele tiden å få en jobb som
- å betale er godt betalt, slik at det er

- å kjøpe mulig for oss å kjøpe et stort hus i Ullevål Hageby.
 å by Men hva er lykke, og hva byr livet vært på til
 å bli syvende og sist? Møtet med virkeligheten ble
 å være brutalt for *Generation Me*, for kanskje vi ikke var så
 å mene unike likevel? Hva ville Whitney Houston mene
 å leve om alt dette, hvis hun levde.

E. Setningsbinding

Knytt sammen de to setningene ved hjelp av ordene som står i parentes. Du kan bytte om på rekkefølgen av setningene, men det logiske innholdet må være det samme.

Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene.

De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli.

- (fordi) Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene fordi de unge ofte har store forventninger til
 (så) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, så mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i
 (derfor) De unge ~~offte~~ har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, derfor kan mange av dagens tjuetåringer bli skuffet når de kommer
 (for) Mange av dagens tjuetåringer kan bli skuffet når de kommer i trettiårene for de unge har ofte store forventninger til livet skal bli.
 (av den grunn) De unge har ofte store forventninger til hvordan livet skal bli, av den grunn kan mange av dagens tjuetåringer bli skuffet når de kommer i trettiårene.

F. Sett inn adjektivet og substantivet i riktig form i setningene.

viktig – periode

Til slutt leste vi om noen viktige perioder i verdenshistorien.Tjue- og trettiårene er en av de viktige periodene i livet.Hvilken periode synes du er viktigere enn barndommen?Jeg mener at ungdomstiden er den aller viktigst i livet.Hva skal du gjøre i denne viktige perioden?**G. Lukeøvelse**

Fyll inn de åpne lukene med ett ord i hver.

Ventelister for kortreist, økologisk mat

Aftenposten, 14. juli 2014

Det er noen ventelister for å abonnere på kortreist mat i Oslo.

Oslo Kooperativ har 777 medlemmer som kan bestille ferdige grønnsaksposer og flere

enn 1000 Oslo-borgere står på venteliste for å bli medlem.

– Vi merker at dette er noe folk vil ha, sier Mads Pålsrud, styremedlem.

- Går rett inn i «tidsånden»Fra oppstarten i fjor vår er ventelistene bare blitt lengre og lengre.

– Moteriktig, sunt, bærekraftig, etisk riktig - kortreist mat er et positivt ladet tema på

mange måter. Det går rett inn i «tidsånden». Jeg tror vi rekker til å se mer og

mer av denne typen tilbud av kortreist mat, sier Annechen Bugge, som forsker på

nordmenns spisevaner på SIFO. Hun sier at man ser en økende interesse i

samfunnet for alle aktiviteter som er knyttet til mat, og særlig knyttet til det lokale og

kortreiste.

- Vil ha mat med historie

Det vi ser, er en økende opptatthet av sunnhet og helse. Stadig flere ønsker et råvarebasert kosthold, og forbrukerne legger vekt på å lage mat fra bunnen av.

Folk ønsker mat med en historie. Mange vil gjerne kunne produsere maten i

en viss stør grad selv. Man vil tilbake til noe friskt og naturlig, og vi ser at mange forbrukere pleier å kjøpe norsk og kortreist.

foretrekker

- En selvfølge

Hanna Halpren, daglig leder på Restaurantakademien i Stockholm, sier at trenden er global. Hun tror at økologisk og kortreist mat etter hvert vil bli en selvfølge.

– Det vi ser, er at vi mennesker ikke kjenner oss helt trygge. Vi vil tilbake til den gamle, Trygge verden, men på en moderne måte. Neste uke vil Kooperativet ta opp 500 nye medlemmer. Som halveres ventelisten. Mange har ventet i nesten ett år, sier Helene Austevoll, styremedlem i Oslo Kooperativ. Man får et helt annet forhold til å spise maten når man vet hvor den kommer fra.

Trenger mer plass

Det finnes flere nye ~~mange~~ abonnementsordninger for frukt og grønt i Oslo.

Kooperativet skiller seg ut ved at de er drevet på dugnad. Her må medlemmene

selv bidra, enten ved å pakke poser eller med å drifte organisasjonen. De kaller seg et «arbeidsfellesskap». Nå ønsker de å starte lokale kooperativer gj i

omkring i Oslo, og er allerede på utkikk noen nye lokaler på Tøyen. Flere andre byer er interessert i å følge etter.

- Det har virkelig tatt seg opp de siste årene. Det er en direkte link mellom bonden og forbrukeren som jeg tror mange setter pris på, sier Pålsrud.

Do not write
in this space

Tiggeforbud

Tigging er et begrepet som beskriver ~~ett~~ "el yrke" hvor folk ber ~~for~~^{om} penger eller mat. Tiggere ~~se~~ blir sett som fattig befolkning som ikke har jobb, penger og noe å leve av. Jeg har skrevet tigging "el yrke" fordi mange tiggere gjør det som en jobb. De er profesjonelle. De driver med tigging fordi de synes at det er lettere å tjene penger Tigge penger enn å tjene penger.

Tigging har blitt et sosialt problem i Norge. Norge er kjent som et rikt land som har en av de beste velferdssystemene. Norge

Do not write
in this space

passer på sine befolkning. Norge
passer på sine barn, sine kvinner,
sine eldre, sine syke, sine
funksjonshemmede og sine arbeidsledige.

Det å se tiggere i gate gir en
dårlig samvittighet, et dårlig bilde av
samfunnet. Hvis Norge passer på sin
befolkning, hvorfor ser vi mennesker på
i gate som ber om ~~5~~ 5 kroner, 10 kroner?
Hvem er de som tigger? Hvor kommer
de fra? Disse er spørsmålene som ofte
stiller seg. Mange synes at
tiggere ofte gjør ulovlig ting for eksempel
Tyveri eller "narkohandling". Det er
en slags "Tiggingsinnvandring" til
Norge. Folk fra øst Europa reiser

Do not write
in this space

Til Norge for å Tiggere her i landet.
De er profesjonelle Tiggere som alltid
har drevet med Tissing. De bruker
barna sine kvinner for å Tisse.
Barna går ikke på skole derfor blir
de fattige generasjon etter en generasjon.
Jeg er tilhenger av "Tiggeforbud".
Jeg synes at forbud kan hjelpe for
å få deres barn på skoler og kvinner og
menn på jobb. Forbud kan hjelpe
med å slutte "ondsrørke" Men bare
forbud kan ikke hjelpe. Vi må
gjøre mye mer enn det. Vi oppmuntrer
dem å komme i vanlig-liv og samfunn.
Regjeringen kan bygge store bo-plasser

Do not write
in this space

og spise stuer for dem. Spesielle
Utdanning sentre for å lære dem
noen samfunns fag og ^{en noen} noen/slags
Teknisk utdanning at de kunne
jobbe.

Tigging forbud skal gi en klar
beskje til dem som ville komme
til Norge ~~bare~~ fordi de kunne Tigge
her til, "Nå er det umulig". Det kan
stoppe "tiggingsinnvandring".

Norges utenriks minister reiste til
Rumania for å forhandle disse problem
Tigging problemet. fordi det er mange
innvandrere.

Det kan hjelpe ved andre land også.

Do not write
in this space

Jeg ~~ek~~ støtter tigging forbud fordi

Jeg ser mennesker som ~~enn~~ veldig

verdifulle og respektfulle. Jeg ~~tror~~ tror

i likheten i samfunnet og vill at

all barn går på skole uansett hvor
de fødte.

Norge er et velferd stat ~~og~~

~~stolt av det velferdssystemet~~. Tigging

forbud ~~ek~~ fører til enda bedre samfunn,

hvor ~~ikke~~ alle kan bo ved respekt.